

Suomen kansainvälinen saavutettavuus

Mitä kansainvälinen liikenteellinen saavutettavuus on

- ▶ Kuinka hyvin liikenne- ja digitaaliset yhteydet ja palvelut mahdollistavat Suomen julkishallinnon, yritysten ja kansalaisten muihin maihin kohdistuvien liikkumis-, kuljetus- ja yhteydenpitotarpeiden toteutumisen.
- ▶ Merkittävimmät tarpeet syntyvät vienti- ja tuontikuljetusten tarpeista, kansainvälisen työasioinnin tarpeista, ulkomaisen työvoiman liikkumistarpeista sekä logistiikan digitalisaatiosta.
- ▶ Pääosin kaikki kansainväliset kuljetukset ja henkilöliikenne tapahtuvat joko raja-asemien tai kansainvälisten solmupisteiden (satamat, lentokentät) kautta.
- ▶ Suomen liikenteellistä saavutettavuutta voidaan seurata kansainvälisillä indekseillä.
- ▶ Tärkeimmiksi seurantakohteiksi on tunnistettu kansainvälisessä tavaraliikenteessä säännölliset laivayhteydet ja kansainvälisessä henkilöliikenteessä lentokenttien yhteystarjonta.

Kansainvälisen saavutettavuuden seuraaminen

- ▶ Suomen logistista suorituskykyä arvioidaan säännöllisesti erilaisilla kansainvälisillä mittareilla mm. Logistics Performance Index (LPI), Liner Shipping Connectivity Index (LSCI) sekä Airport Connectivity Index (ACI).
 - ▶ LPI arvioissa Suomi sijoittunut hyvin – vuonna 2023 julkaisussa Suomi 2. Singaporen jälkeen.
 - ▶ LSCI vertailussa Suomi on selvästi Ruotsia ja Tanskaa perässä.
 - ▶ ACI vertailussa Suomi sijoittuu pääosin Norjan, Tanskan ja Ruotsin jälkeen.
- ▶ Suomen saavutettavuuden ja kilpailukyvyn perusteet ovat yleisesti kunnossa, mutta toimintaympäristön muutosten vuoksi haasteet ovat kasvaneet.
 - ▶ mm. inflaatio, polttoaineen ja sähkön hinta, talouskehitys, päästötavoitteet, työvoiman saatavuus, infran korjausvelka, geopoliittinen tilanne.
- ▶ Venäjän hyökkäyssota on entisestään korostanut myös sotilaallisen liikkuvuuden, varautumisen sekä huoltovarmuuden merkitystä. Kyberturvallisuuden uhkataso on noussut
- ▶ Automaatiota ja digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään jo nyt laajasti, mikä tehostaa etenkin logistiikka.

Suomen kansainvälinen saavutettavuus; meriliikenne

- ▶ Ulkomaankaupan kuljetuksista yli 80 % on kuljetettu vesikuljetuksin. Venäjän hyökkäyssodan takia osuus ja merkitys ovat entisestään kasvaneet.
- ▶ Merikuljetusten rooli pysyy merkittävänä, mutta ala kohtaa jatkossa haasteita
 - ▶ mm. päästövähennystavoitteet, uudet käyttövoimat, jäänmurto, konttiliikenne, transitoliikenteen väheneminen, Venäjän "harmaat tankkerit", työvoimapula.
- ▶ Valtakunnallisten liikenne-ennusteiden mukaan meriliikenteessä
 - ▶ Vienti laskee, mutta kääntyy kasvuun 2035.
 - ▶ Tuonti kasvaa Venäjän tuonnin korvautumisen takia, mutta sen jälkeen vähenee mm. raakaöljyn tuonnin vähenemisen seurauksena.
- ▶ Satamilla on merkittävä rooli energiamurroksessa.
- ▶ Saimaan kanavan tulevaisuus epävarma, sisäinen liikenne kasvussa.
- ▶ Automatisaatio lisääntyy meriliikenteessä.
- ▶ Meriliikenteen huoltovarmuus on avainasemassa Suomen kilpailukyvyn kannalta.

Suomen kansainvälinen saavutettavuus; muu liikenne

- ▶ Kotimaankuljetuksissa tiekuljetusten osuus on yli 90 %, merkitys suuri myös jatkossa.
 - ▶ Muutospaineina mm. verkkokauppa, polttoaineiden hinnat, päästövähennystavoitteet, uudet käyttövoimat, kuljetusyriyten kannattavuus, kuljettajapula, tieverkon korjausvelka, lainsäädäntö, automaatio.
- ▶ Liikenne-ennusteen mukaan raskaan tieliikenteen kasvu noudattaa talouden yleistä kehitystä, mutta teollisuuden tuotantorakenteen muutokset kääntävät kasvun loivaan laskuun vuoden 2040 jälkeen.
- ▶ Venäjän liikenne vähentynyt merkittävästi raidekuljetuksissa, rooli kotimaan kuljetuksissa kasvanut. Rautateiden tavaraliikenne jää selvästi aikaisempia vuosia alhaisemmalle tasolle.
 - ▶ Muutospaineita mm. metsäteollisuuden muutokset, kalustohaasteet, Venäjän liikenne, raideleveys, kilpailun puute.
- ▶ Lentoliikenne oli vielä toipumassa koronapandemiasta, kun Venäjän ylilentokielto astui voimaan. Suomi on menettänyt kilpailuedun Euroopan ja Aasian välisten lentojen hubina.
 - ▶ Muutospaineita mm. päästövähennystavoitteet, uudet käyttövoimat, dronet ja automaation hyödyntäminen.